

2017. szeptember 13., szerda

P8_TA(2017)0342

A Japánból származó vagy onnan szállított takarmánynak és élelmiszernek a fukusimai atomeróműben bekövetkezett balesetet követő behozatala

Az Európai Parlament 2017. szeptember 13-i állásfoglalása a Japánból származó vagy onnan szállított takarmánynak és élelmiszernek a fukusimai atomeróműben bekövetkezett balesetet követő behozatalára vonatkozó különleges feltételekre vonatkozó (EU) 2016/6 bizottsági végrehajtási rendelet módosításáról szóló bizottsági végrehajtási rendelet tervezetéről (D051561/01 – 2017/2837(RSP))

(2018/C 337/09)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Japánból származó vagy onnan szállított takarmánynak és élelmiszernek a fukusimai atomeróműben bekövetkezett balesetet követő behozatalára vonatkozó különleges feltételekre vonatkozó (EU) 2016/6 bizottsági végrehajtási rendelet módosításáról szóló bizottsági végrehajtási rendelettervezetre (D051561/01),
- tekintettel az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 53. cikke (1) bekezdése b) pontjára,
- tekintettel a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. és 13. cikkére ⁽²⁾,
- tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság állásfoglalásra irányuló indítványára,
- tekintettel eljárási szabályzata 106. cikkének (2) és (3) bekezdésére,

Általános megjegyzések

- A. mivel az (EU) 2016/6 végrehajtási rendelet jelenleg előírja, hogy számos élelmiszer, ezen belül gombák, halak, halászati termékek, rizs és szójabab valamennyi, Japánból származó vagy onnan szállított szállítmányához a japán hatóságok által kiállított érvényes nyilatkozatot kell mellékelni, amely igazolja, hogy a termékek megfelelnek a hatályos japán jogszabályokban a szennyezettség tekintetében előírt maximális megengedett határértékeknek (5. cikk (1) és (2) bekezdés); mivel a bizottsági végrehajtási rendelettervezet (a továbbiakban: „javaslattervezet”) mostantól csak a II. mellékletben felsorolt – tizenkét prefektúrából származó – élelmiszerek és takarmányok korlátozott listájának esetében követeli meg ezt a nyilatkozatot; mivel emellett a javaslattervezet számos élelmiszer- és takarmánykategóriát töröl is a II. mellékletből;
- B. mivel a javaslattervezet 10. cikke értelmében a hatósági ellenőrzések, nevezetesen minden termékszállítmány okmányainak ellenőrzése, szűrőpróbaszerű fizikai és azonossági ellenőrzések, ezen belül a cézium-134 és a cézium-137 jelenlétének kimutatására irányuló laboratóriumi vizsgálatok elvégzésére most kizárólag a II. mellékletben felsorolt élelmiszerek és takarmányok esetében kerülne sor; mivel a javaslattervezet alacsony szinten tartja az importáláskor végzett ellenőrzések gyakoriságát ((12) preambulumbekzdés);
- C. mivel az (EU) 2016/6 végrehajtási rendelet Bizottság által javasolt módosított formájában nem írja többé elő a tagállamok számára, hogy az élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszeren keresztül háromhavonta tájékoztassák a Bizottságot valamennyi elemzési eredményről;

⁽¹⁾ HL L 31., 2002.2.1., 1. o.

⁽²⁾ HL L 55., 2011.2.28., 13. o.

2017. szeptember 13., szerda

- D. mivel a javaslat tervezett változatlanul hagyja az (EU) 2016/6 végrehajtási rendelet meglévő I. mellékletét, amely rögzíti a japán jogszabályok által az élelmiszerekre és a takarmányokra meghatározott felső határértékeket ⁽¹⁾; mivel az (EU) 2016/6 végrehajtási rendelet, illetve az annak módosítására irányuló javaslat tervezet nem írja elő az I. mellékletben szereplő élelmiszer- és takarmánykategóriákra vonatkozó felső határértékeknek való megfelelés ellenőrzését sem a japán hatóságok által átadott dokumentáció, sem az EU határainál végzett ellenőrzések vagy mintavételek formájában; mivel ezért nincs garancia arra, hogy ezek az élelmiszerek és takarmányok megfeleljenek a radioaktív szennyezésre vonatkozó maximális megengedett határértékeknek;
- E. mivel a javaslat tervezet a japán hatóságok által 2014-re, 2015-re és 2016-ra vonatkozóan szolgáltatott radioaktivitással kapcsolatos előfordulási adatokon (a takarmányban és a marhahústól eltérő élelmiszerben tapasztalható radioaktivitással kapcsolatos több mint 132 000 adaton és a marhahúsban tapasztalható radioaktivitással kapcsolatos 527 000 adaton) alapul; mivel a javaslat tervezetben szereplő változások az említett adatok részletes elemzésén alapulnak, a szövegben sem ezt az elemzést, sem a nyers adatokra mutató hivatkozás nem található;
- F. mivel ezért nagyon nehéz megbizonyosodni arról, hogy a javasolt intézkedések kielégítőek-e az uniós polgárok egészségének védelme szempontjából;
- G. mivel ugyanakkor a Bizottság javaslatának alapjául szolgáló elemzés nélkül is elegendő okunk van azt hinni, hogy ez a javaslat a radioaktív szennyeződést tartalmazó élelmiszereknek való kitettség növekedéséhez vezethet és ennek megfelelő hatást gyakorolhat az emberi egészségre;
- H. mivel a Tokyo Electric Power Company (TEPCO) elnöke hivatalosan kérte a japán kormány engedélyét arra, hogy közel egymillió tonna rendkívül radioaktív, az atomerőmű sérült reaktorainak hűtésére felhasznált vizet kiereszthessen a Csendes-óceánba; mivel az engedély megadása esetén ez súlyosan káros hatást gyakorolhat a Japán partjainál kitermelt halászati termékek élelmiszer-biztonsági szintjére;

A II. mellékletet érintő konkrét megjegyzések

- I. mivel a jelenleg a II. melléklet hatálya alá tartozó japán prefektúrák (Fukushima, Mijagi, Akita, Jamagata, Nagano, Gunma, Ibaraki, Tocsigi, Csiba, Ivate, Jamanasi, Sizuoka és Niigata) mindegyike ki van téve a fukusimai atomerőműnél 2011-ben történt nukleáris katasztrófából származó radioaktív szennyeződésnek;
- J. mivel a javaslat tervezet indokolás nélkül törli a Fukushima tartományból származó rizst és az abból származó termékeket; mivel ez azt jelenti, hogy a jövőben többé nem lesz semmilyen mintavételezési vagy elemzési előírás az ilyen termékek Unióba való belépésekor, és a japán hatóságok sem lesznek kötelesek tanúsítani a radioaktív szennyeződés megengedett legmagasabb szintjének való megfelelésüket; mivel a II. mellékletből törölt egyik rizsből származó termék olyan, rizs, amelyet babaételekben és kisgyermekeknek készült ételekben használnak ⁽²⁾; mivel az érintett csoportok számára – a radioaktív sugárzásnak való kitettség szempontjából való különleges érzékenységük miatt – semmilyen szennyezettségi szint nem lenne elfogadható; mivel a Japán–EU szabadkereskedelmi megállapodás értelmében a Japánból származó rizskivitel növekedhet; mivel az evakuálási rendeleteket hatályon kívül helyezték, valószínű, hogy a rizstermelés újra fog kezdődni a szennyezett rizsföldeken;
- K. mivel a javaslat tervezet (7) preambulumbekzdése kimondja, hogy csak a Fukushima prefektúrából származó rizs és abból származó termékek kerülnek törlésre a II. mellékletből, és a II. mellékletet egyúttal módosítják abból a célból, hogy ellenőrzés, mintavétel vagy elemzés nélkül ne lehessen behozni az Unióba hét olyan halfajt (köztük az atlanti-óceáni és a csendes-óceáni kékúszójú tonhalat és a makrélát), valamint rákfélét és puhatestűt, amelyeket a fukusimai vizeken fogtak vagy takarítottak be;

⁽¹⁾ „Csecsemők és kisgyermek számára készült élelmiszerek”, „Tej és tejalapú italok”, „Ásványvíz és más hasonló italok, valamint nem fermentált levelekből készült tea” és „Egyéb élelmiszer”, valamint szarvasmarha-, ló-, sertés-, baromfi- és haltakarmány.

⁽²⁾ Az 1901 KN-kód alá tartozó rizs.

2017. szeptember 13., szerda

- L. mivel a javaslat értelmében emellett hat másik prefektúra, nevezetesen Mijagi, Ivate, Gunma, Ibaraki, Csiba és Tocsigi esetében hét halfajt (ezen belül az atlanti-óceáni és a csendes-óceáni kékúszójú tonhalat és makrélát), rákféléket (például tengeri rákokat és garnélákat) és puhatestűeket (például fésűkagylókat és kék kagylókat) is törölnek a II. mellékletből; mivel az ellenőrzéseket indokolás vagy magyarázat nélkül enyhítik, és a tervezet nem ad magyarázatot arra sem, hogy például miért éppen ezek a termékek tekinthetők eléggé biztonságosnak ahhoz, hogy ellenőrzés nélkül importálhatók legyenek az Unióba, míg más termékek nem;
- M. mivel a javaslat szerint a II. melléklet többé nem terjed ki semmilyen Akita prefektúrából származó termékekre (jelenleg öt Akitából származó terméket – gombák, *Aralia* spp., bambuszrügy, japán királypáfrány és *Eleutherococcus sciadophyloides* (vadon élő ehető növény) rügy – és az azokból származó termékek); mivel a javaslat semmilyen magyarázatot nem ad az ellenőrzések ezen enyhítésére;
- N. mivel a II. melléklet többé nem tartalmazza a Jamagata prefektúrából származó *Aralia* spp-t, bambuszt és japán királypáfrányt; mivel a javaslat semmilyen magyarázatot nem ad az ellenőrzések ezen enyhítésére;
- O. mivel a II. melléklet többé nem tartalmazza az Ivate, Gunma, Ibaraki, Csiba és Tocsigi prefektúrából származó japán királypáfrányt, sasharaszto és struccpáfrányt; mivel a javaslat semmilyen magyarázatot nem ad az ellenőrzések ezen enyhítésére;
- P. mivel a javaslat egyetlen elemmel, a Nagano prefektúrából származó hallal és halászati termékekkel bővíti a II. mellékletet; mivel a javaslat semmilyen magyarázatot nem ad az ellenőrzések e szigorítására; mivel ebben a prefektúrában a rendszeres ellenőrzéseket 2011 decemberében megszüntették; mivel 2014 márciusában ismét újabb vadon élő ehető növényekkel bővítették a II. mellékletet;

Az I. mellékletet érintő konkrét megjegyzések

- Q. mivel a javaslattervezet változatlanul hagyja az (EU) 2016/6 végrehajtási rendelet meglévő I. mellékletét, amely rögzíti a japán jogszabályok által meghatározott felső határértékeket; mivel az (EU) 2016/6 végrehajtási rendelet, illetve az annak módosítására irányuló javaslattervezet nem írja elő az I. mellékletben szereplő élelmiszer- és takarmánykategóriákra vonatkozó felső határértékeknek való megfelelés ellenőrzését sem a japán hatóságok által átadott dokumentáció, sem az EU határainál végzett ellenőrzések vagy mintavételek formájában; mivel ezért nincs garancia arra, hogy ezek az élelmiszerek és takarmányok nem lépik túl a radioaktív szennyezésre vonatkozó maximális megengedett határértékeket;
- R. mivel 2012. április 1. óta a Japánban hatályos maximális megengedett határértékeket – és ennélfogva az I. mellékletben felsoroltakat – nem módosították lefelé; mivel ezeket a határértékeket csökkenteni kell, különösen a sebezhető csoportokat érintő élelmiszerek, például a tej és a csecsemőknek és kisgyermeknek készült ételek tekintetében;
- S. mivel rendkívül kétséges, hogy az Unió a katasztrófa után hat évvel (akár elméletben is, miután nincs jogi kötelezettség az Unió határain történő ellenőrzések elvégzésére) olyan termékeket engedjen be élelmiszerláncába, amelyekben a cézium-134 és a cézium-137 megengedett felső határértékei a következők: csecsemők és kisgyermek számára készült élelmiszerek (például anyatej-helyettesítő tápszerek, anyatej-kiegészítő tápszerek és bébiételek) esetében 50 Bq/kg, ásványvíz és más hasonló italok, valamint nem fermentált levelekből készült tea esetében 10 Bq/kg, valamint egyéb élelmiszerek esetében 100 Bq/kg;
1. úgy véli, hogy a Bizottság végrehajtási rendelettervezete túllépi a 178/2002/EK rendeletben meghatározott végrehajtási hatásköröket;
 2. úgy véli, hogy a Bizottság végrehajtási rendelettervezete nem felel meg az uniós jognak, mivel összeegyeztethetetlen a 178/2002/EK rendeletben meghatározott azon célokkal és általános elvekkel, hogy alapot szolgáltatassanak az emberi élet és egészség, az állati egészség és jólét, a környezet és a fogyasztói érdekek magas szintű védelméhez;
 3. felkéri a Bizottságot, hogy vonja vissza végrehajtási rendelete tervezetét, és legkésőbb 2017 végéig nyújtson be új tervezetet a bizottságnak;

2017. szeptember 13., szerda

4. felhívja a Bizottságot, hogy új javaslatának elkészítése során többek között:
 - gondoskodjon arról, hogy a Japánból az Unióba importált valamennyi élelmiszert és takarmányt – az I. mellékletben felsorolt kategóriákat is beleértve – vessék alá ellenőrzéseknek;
 - módosítsa lefelé az I. mellékletben szereplő felső határértékeket; valamint
 - vegye figyelembe az evakuálási rendeletek hatályaon kívül helyezését az érintett prefektúrákban, és gondoskodjon arról, hogy ez ne gyakoroljon káros hatást az Unióba importált élelmiszer és takarmány radioaktív szennyezettségének szintjére;
 5. felhívja a Bizottságot, hogy új javaslatának kidolgozásáig a 178/2002/EK rendelet 53. cikkének előírásai szerint hozzon szükségintézkedéseket az emberi egészség lehető legmagasabb szintű védelmének biztosítása érdekében;
 6. felhívja a Bizottságot, hogy többek között az Unió élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó sürgősségi riasztórendszerén keresztül a javaslattervezet relevanciájára és eredményességére vonatkozó indokolással együtt tegye haladéktalanul nyilvánosan hozzáférhetővé azt az elemzést, amelyen javaslattervezete alapult, valamint a japán hatóságok által bevezetett ellenőrzési rendszer részleteit;
 7. felhívja a Bizottságot, hogy adjon naprakész képet Japán radiológiai helyzetéről 2011 óta, és mutasson be átfogó évenkénti áttekintést a 2011–2017 közötti időszakban a fukusimai atomerőműből a légkörbe és a Csendes-óceánba bocsátott radioaktív anyagokról, hogy alapos elemzést lehessen végezni az élelmiszer-biztonsággal kapcsolatban;
 8. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.
-